

POVIJESNO-KULTURALNI OGLEDI

Neuništivi hrvatski temelji i tragovi!

vyjema kulturnoj baštini Hrvata u Dalmaciji, a šire od toga kulturni cijeloga hrvatskog naroda, te mediteranskoga uljudbenog kultura. Npr. tropnuti pletar naden u Lepećanima, istovjetan je onome nadenom na arheološkom nalazištu u Loboru.

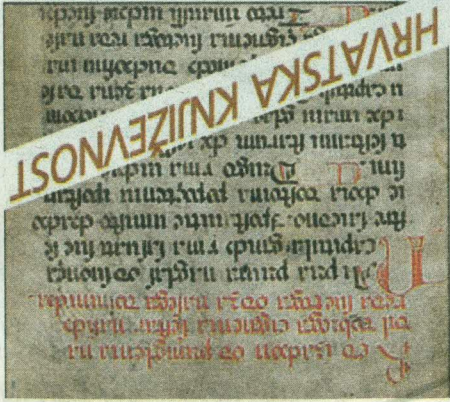
Zbirka studija i eseja: „Baštinske teme Boke kotorske“ vrijedno je znanstveno i stručno djelo i stoga ga treba popularizirati i citati (analiza sadržaja nadilazi potrebe novinskog prikaza). Mišljenja smo kako je na djelu, nazalost i proces prešućivanja jer

dosad nismo pročitali znanstveni i kritički osvrt na ovu knjigu, premda i autor i knjiga zaslužuju laude. Prešućujemo djelo koje nas identficira kao povijesno relevantan kulturni etnos na Mediteranu, kao da se radi neće-mu što opisuje kulturnu baštinu Portorika, a ne hrvatskog naroda.

Dr. Lupis je dokazao da kulturna baština Hrvata u Boki kotorskoj traje u kontinuitetu od doseljenja etnosa u ovaj kraj. A ne kao što tvrde neki srpski povjesničari iz Boke kotorske, kako se ovdje Hrvati ne spominju sve do dolaska Austrijanaca, koji su pokatolili srpski pravoslavljeni živalj i nametnuli mu hrvatski etnonim.

Neki aspekti bokokotorske hrvatske kulturne baštine predstavljaju najvrijednije što je genij hrvatskoga naroda stvorio. Tu je riječ poglavito o blistavoj urbanoj civilizaciji mediteranskog i kršćanskog uljudbenog kultura. Uz to ide arhitektura, sakralna i profana, književnost, slikarstvo, i t. d. Veliki je zadatak na hrvatskoj znanosti da, pomognuta od hrvatske Države nastavi istraživanja u Boki kotorskoj. Na to treba upozoravati prije no što bude prekasno.

DR. VIDMAROVIĆ

Vinčić B. Lupis: Baštinske teme Boke kotorske, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar – Područni centar Dubrovnik i Gospad od Skrpjela, Dubrovnik – Zagreb, 2013.

Lupisa pruža važno vrelu pomno istraženih arhivskih podataka, koja autor uklapa u sin-tezu multidisciplinarnog poučavanja boko-kotorskog područja, pružajući nam na vidjelu poznatu gradnju i iscrpne komparativne odnose europskoga umjetničkog civilizacijskog kruga i konteksta. Budući da je boko-kotorsko područje još uvijek nedostavno proučavano od hrvatskih znanstvenika, tim više je ova knjiga s obiljem novostražene i višestruko proučene tematike dragocjena i iznimno potrebna.

Dr. Matulić u recenziji naglašava: „U ovoj knjizi sažeto je tako puno: u njoj se isprepliću osobe i položaji, sveci i božanstva, mjestila i razmeđa, putovi i stranpućice, pravda i intrige, kultovi i vjerovanja, mitovi i povijest, sudbine i stradanja, ljubavi i nada-nja, znanost i umjetnost, građevine i vrtovi, slike i kipovi, tvarnost i opsjena, ideja i mi-jeza. No njezina najveća vrijednost je ta da se između njezinih korica osjeća duh Dalmacije kakva je nekad bila, i kakve više

baština prikazivala kao srpska ili „jugoslo-venska“, ili neutralno, ali svakako izvan hrvatskoga etničkoga konteksta. U najnovije vrijeme svjedoci smo kako se kulturna baština bokeljskih Hrvata stavlja unutar crnogorskoga konteksta bez jasnog razmatranja etnikuma i države. Stoga smijemo govoriti o pokušajima *crnogorizacije* hrvatske kulturne baštine u Boki kotorskoj. Na to treba upozoravati prije no što bude prekasno.

Pisac ovih redaka slaže se s ocjenama recenzenata. Lupisova je knjiga na određeni način ne samo znanstvena i stručna valort-znaja kulturne baštine Hrvata u Boki kotorskoj, već je ova knjiga i dokaz kulturnog jedinstva hrvatskoga naroda bez obzira unutar držine granica bio prinuđen živjeti. Ona je kritika protiv zaborava, protiv prešućenog prihvatanja zabacivanja hrvatskog predznaka kulturnoj baštini Hrvata u Boki. Ona ima

Vinčić B. Lupis: Baštinske teme Boke kotorske, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar – Područni centar Dubrovnik i Gospad od Skrpjela, Dubrovnik – Zagreb, 2013.

U ne tako dalekim vremenima ova se baština prikazivala kao srpska ili „jugoslo-venska“, ili neutralno, ali svakako izvan hrvatskoga etničkoga konteksta. U najnovije vrijeme svjedoci smo kako se kulturna baština bokeljskih Hrvata stavlja unutar crnogorskoga konteksta bez jasnog razmatranja etnikuma i države. Stoga smijemo govoriti o pokušajima *crnogorizacije* hrvatske kulturne baštine u Boki kotorskoj. Na to treba upozoravati prije no što bude prekasno.

Vinčić B. Lupis znanstvenim i multidisciplinarnim pristupom dokazao je kako je kulturna baština Hrvata Boke kotorske isto-